

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către SRL ”Imperialex Grup” reprezentat de avocatul Voevuțkaia-Pîslariuc Svetlana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Zolotoi Aist” împotriva SRL ”Imperialex Grup” privind repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea SRL ”Imperialex Grup” de scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs apelului declarat și împotriva încheierii din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de SRL ”Imperialex Grup” împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 27 februarie 2018, SRL ”Zolotoi Aist” s-a adresat în judecătoria Chișinău (sediul Centru) cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL ”Imperialex Grup” privind repararea prejudiciului cauzat reputației comerciale în forma venitului ratat în mărime de 19604690 lei și compensarea cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 50000 lei.

Prin hotărârea din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ”Zolotoi Aist” împotriva SRL ”Imperialex Grup” privind repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 09 august 2018, SRL ”Imperialex Grup”, fiind reprezentată de avocatul Voevuțkaia-Pîslariuc Svetlana a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 08 iunie 2018, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională, respinsă. Concomitent a solicitat scutirea de la plata taxei de stat..

Prin încheierea din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea apelantei SRL ”Imperialex Grup” privind scutirea de la plata taxei de stat și

nu s-a dat curs cererii de apel declarată împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) din 12 iulie 2018, fiindu-i stabilit termen pînă la data de 04 decembrie 2018, orele 16:00 pentru depunerea cererii de apel motivate și plata taxei de stat în sumă de 37500 lei.

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de SRL ”Imperialex Grup” împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) în legătură cu neachitarea taxei de stat.

La 27 decembrie 2018, SRL ”Imperialex Grup” reprezentat de avocatul Voevuțkaia-Pîslariuc Svetlana a declarat recurs împotriva încheierii din 24 octombrie 2018 și împotriva încheierii din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acestora cu soluționarea problemei în fond.

În motivarea poziției sale, recurenta a indicat că nu este de acord cu soluția instanței de apel din motiv că aceasta eronat a apreciat situația financiară a întreprinderii.

În acest sens a menționat că, recurenta nu are posibilitate de a achita taxa de stat, imposibilitatea fiind condiționată de o stare financiară precară, fapt demonstrat prin extrasul bancar ce atestă că în perioada ultimilor ani întreprinderea nu a avut un careva rulaj. Totodată, potrivit informației eliberate de Serviciul Fiscal de Stat, societatea deține conturi bancare exclusiv la BC ”Moldinconbank” SA.

Mai mult, lipsa activității financiare a SRL ”Imperialex Grup” este probată prin declarațiile pe venit pentru ultimii ani, din care cu certitudine se confirmă că ultima nu are venituri.

Recurenta a menționat că nu deține în proprietate nici bunuri imobile, fapt confirmat prin certificatul din 31 iulie 2018 eliberat de Agenția Servicii Publice.

În această ordine de idei, recurenta a considerat că instanța de apel nu a examinat și nu a dat o apreciere probelor prezentate și nu a indicat din care considerente probele anexate în susținerea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu au fost reținute, iar situația patrimonială a SRL ”Imperialex Grup” a rămas neapreciată.

În viziunea recurente, motivarea instanței de apel conține doar fraze generale și este una arbitrară, or din înscrisurile prezentate de părți este imposibil de concluzionat că SRL ”Imperialex Grup” este o companie activă cu o activitate impunătoare. La fel, este arbitrară și mențiunea instanței de apel precum că reprezentarea în proces de un avocat ar proba posibilitatea de plată a taxei de stat, ori instanța nu putea face o astfel de concluzie deoarece la dosar nu există probe ce ar demonstra plata unui onorariu avocatului.

În conformitate cu art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 decembrie 2018, încheierea din 24 octombrie 2018 fiind cu dreptul de atac odată cu eventuala restituire a cererii, iar recursul a fost declarat la 27 decembrie 2018, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva

încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Examinând materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL ”Imperialex Grup” urmează a fi admis din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Prevederile art. 85 alin. (4) al Codului de procedură civilă stipulează că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În cadrul aprecierii situației materiale se ia în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, făcându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate.

Așadar, instanța de recurs pentru a elucida aspectele abordate, va raporta circumstanțele prezentate la criticile invocate de recurentă și va trebui să se asigure că, în cazul de față Curtea de Apel Chișinău, a îndeplinit condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului (a se vedea, *in contrast*, Lebedinschi vs. Moldova, hotărârea din 16 iunie 2015, § 31, 35 – 36; cauza Nichifor vs. Moldova, hotărârea din 20 septembrie 2016, § 29 – 31).

Astfel, recurenta în calitate de mijloc probatoriu a situației financiare precare a prezentat informația oferită de către instituția bancară BC ”Moldinconbank” SA, unde își are deschise conturi bancare, care potrivit informației Serviciului Fiscal de Stat sunt unicele conturi bancare de care dispune recurenta.

Mai mult, în susținerea incapacității de plată a taxei de stat, SRL ”Imperialex Grup” a prezentat un șir de înscrisuri, care în opinia societății demonstrează temeinicia solicitării privind scutirea de la plata taxei de stat.

În pofida acestor fapte, instanța de apel la aprecierea situației financiare a întreprinderii apelante, nu a dat valență tuturor circumstanțelor cauzei în raport cu înscrisurile prezentate de părți și a emis o soluție nemotivată în esența ei.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și

argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate în cererea de scutire de la plata taxei de stat în raport cu probatoriul prezentat, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău a pus într-o situație de dezavantaj SRL "Imperialex Grup" față de adversarul său (a se vedea cauza Donadze vs. Georgia, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 – 36).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de respingere a cererii de scutire de la plata taxei de stat, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de apelant, ignorând nemotivat unele afirmații sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care s-a bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurenteii SRL "Imperialex Grup" nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurenta nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului ei de vedere, la caz în ceia ce ține cerința de scutire de la plata unei taxe pentru exercitarea căii de atac (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul lărgit reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Totodată în jurisprudența sa constantă (cauza Clionov vs Moldova, Tudor-Comerț vs Moldova, Teltronic-CATV vs Polonia etc.), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv, îndeosebi atunci când cel care intenționează să exercite calea de atac este lipsit de resurse financiare. În consecință, Curtea Europeană a arătat că, în toate cazurile de exercitare a recursului (apelului) fără plata taxei de stat, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii quantumului acesteia sau scutirii recurentului (apelantului) care invocă situația grea financiară.

Luând în considerație cele indicate mai sus, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierilor din 24 octombrie 2018 și din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admisă, casate încheierile recurate, cu remiterea cauzei la rejudecare în același complet la etapa de primire a cererii de apel, reținând că, erorile analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în

această fază.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către SRL "Imperialex Grup" reprezentată de avocatul Voevuțkaia-Pîslariuc Svetlana.

Se casează încheierile din 24 octombrie 2018 și din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL "Zolotoi Aist" împotriva SRL "Imperialex Grup" privind repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată la etapa de primire a cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova